

การจัดระบบสารสนเทศบุคลากรพยาบาล เพื่อการบริหาร

นางสาว สุชาวดี ยิ้มมี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-995-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE ORGANIZATION OF NURSING PERSONNEL
INFORMATION SYSTEM FOR MANAGEMENT

Miss Suchawadee Yimnee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science

Nursing Administration Program

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-583-995-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การจัดระบบสารสนเทศบุคลากรพยาบาลเพื่อการบริหาร
โดย นางสาว สุชาวดี ยิ้มมี
ภาควิชา พยาบาลศาสตร์ สาขาการบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ เตือน ลินธุ์พันธ์ประทุม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรารักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสิทธิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ เตือน ลินธุ์พันธ์ประทุม)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยกนก)

ผู้ชวาคี ยี่มีมี : การจักระบบสารสนเทศบุคลากรพยาบาลเพื่อกาการบริหาร (THE ORGANIZATION OF NURSING PERSONNEL INFORMATION SYSTEM FOR MANAGEMENT) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.พวงรัตน์ บุญญานุกรักษ์ อ.ที่ปรึกษาร่วม : รศ.เดือน ลินธุ์พันธ์ประทุม, 268 หน้า. ISBN 974-583-995-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา สภาพปัจจุบันของระบบการจัดเก็บข้อมูลบุคลากรพยาบาล และค้นหาข้อมูลบุคลากรพยาบาลที่จำเป็นต่อการบริหาร เพื่อนำมาจัดระบบสารสนเทศบุคลากรพยาบาลเพื่อกาการบริหาร และทดลองใช้โปรแกรมของระบบที่โรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้เก็บข้อมูลในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและค้นหาข้อมูลบุคลากรพยาบาลที่จำเป็นต่อการบริหาร ได้แก่ ผู้บริหารการพยาบาลและผู้บริหารโรงพยาบาลของโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป เขต 4 สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 231 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิและผลการหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม = 0.98 ดำเนินการจัดระบบตามกระบวนการพัฒนาและออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อกาการบริหาร โดยกำหนดรูปแบบรายงานต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการบริหารเกี่ยวกับบุคลากรพยาบาลจำนวน 21 รายงาน และใช้โปรแกรมการจัดการฐานข้อมูลสำหรับไมโครคอมพิวเตอร์ ในการสร้างแฟ้มข้อมูล ปรับปรุงข้อมูล และออกรายงานต่าง ๆ ทดลองใช้โปรแกรมของระบบสารสนเทศบุคลากรพยาบาลเพื่อกาการบริหารในการบริหารงานบุคลากรพยาบาล ที่โรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์ ประเมินผลการทดลองใช้โปรแกรม โดยสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อข้อมูลสารสนเทศบุคลากรพยาบาลที่ผู้บริหารได้รับก่อนและภายหลังการทดลองใช้โปรแกรมของระบบ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อข้อมูลและสารสนเทศที่ได้รับจากระบบที่สร้างขึ้นใหม่และระบบเดิม ในด้านความรวดเร็ว ความถูกต้อง ความมีคุณค่า และความสมบูรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ภาควิชา พยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

SUCHAWADEE YIMMEE : THE ORGANIZATION OF NURSING PERSONNEL
 INFORMATION SYSTEM FOR MANAAGEMENT. THESIS ADVISOR: ASSO.PROF.
 PUANGRAT BOONYANURAK,ED.D. AND ASSO.PROF.DUERN SINTUPHANPRATUM
 268 PP. ISBN 974-583-995-7

The purposes of this research were to study the existing state of nursing personnel information system and search for the required data for nursing personnel management in order to organized and test the programs at Prachuabkhirikhan Hospital. The samples used for collecting data were 187 nursing administrators and 44 hospital administrators in regional hospitals and general hospitals in the fourth region under the jurisdiction of the Ministry of Public Health. Structured interview form and questionnaire were used to collect data. The system was organized according to the method of developing management information systems by designing 21 different reporting forms necessary for nursing personnel management. Database Management System for Micro-computer were used to create data files, to update data and to issue the reporting forms for nursing personnel management at Prachuabkhirikhan hospital. Testing the programs by using the programs in nursing personnel management and measured before and after using the programs. The result indicated that the programs can provide all necessary relevant data and information, reducing complication in issuing the report, increasing speed, accuracy, timeliness and completeness of the data at the 0.01 significant level.

ภาควิชา พยาบาลศาสตร์
 สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
 ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิิต.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นความสำเร็จที่เพิ่มพูนประสบการณ์มากมายหลายด้าน ซึ่งมีคุณค่าอย่างยิ่งในชีวิตของผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ ครูผู้ให้คำปรึกษา ชี้นำและแนะแนวทางตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ รองศาสตราจารย์ เคือน ลินธุ์พันธ์ประทุม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งท่านได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นในการจัดระบบ และการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยกนก อาจารย์ที่ปรึกษาทางสถิติ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการใช้สถิติสำหรับวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง และวิเคราะห์ข้อมูล รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์ ที่ได้กรุณาเป็นประธานในการสอบ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 11 ท่าน ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดระบบ และตรวจสอบระบบทั้ง 6 ท่าน และทีมพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร บริษัททิพโก้ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดระบบสารสนเทศ

ขอกราบขอบพระคุณโรงพยาบาลที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทั้ง 11 แห่ง ผู้อำนวยการรพ. และหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์ ที่อนุญาตให้ทำการทดสอบโปรแกรมของระบบตลอดจนผู้บริหารรพ. หัวหน้ากลุ่มงาน/ฝ่าย/หน่วยงาน และผู้บริหารการพยาบาลทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ความอบอุ่นใจ ความห่วงใยเอื้ออาทร ของพี่ชาย คุณแม่กิมล้วย น้องจิว น้องพลอย คุณสมทบ เดย เจริญ และคุณเรวัต แก้วประดิษฐ์ เป็นส่วนสำคัญที่ผลักดันให้เกิดกำลังใจ เกิดความมานะอดทน เพื่อให้ได้ผลงานชิ้นนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งยิ่งนัก

สุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบคุณประโยชน์ที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แต่คุณนิพนธ์ เกียรติศิริกุล นพ. เจริญ มีชัย และคณาจารย์ที่เคารพรักทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
แนวเหตุผลและสมมุติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	78
การวิเคราะห์หาข้อมูลพื้นฐาน.....	80
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	80
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	81
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
การจัดระบบสารสนเทศบุคลากรพยาบาลเพื่อการบริหาร.....	87
วิธีการจัดระบบสารสนเทศบุคลากรพยาบาลเพื่อการบริหาร...	87
ผลลัพธ์ของระบบสารสนเทศบุคลากรพยาบาลเพื่อการบริหาร..	94

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การทดลองใช้โปรแกรมของระบบสารสนเทศ.....	113
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	113
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	115
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	116
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	116
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	118
5. สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย.....	142
สรุปผลการวิจัย.....	144
อภิปรายผลการวิจัย.....	152
ข้อเสนอแนะ.....	168
รายการเอกสารอ้างอิง.....	170
ภาคผนวก.....	178
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	179
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	182
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	186
ภาคผนวก ง ตัวอย่างแบบฟอร์มแสดงผล แบบฟอร์มข้อมูลนำเข้าและ รูปแบบผลลัพธ์ จากระบบสารสนเทศศุภคลาภพยาบาล เพื่อการบริหาร.....	209
ประวัติผู้เขียน.....	267

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. คู่มือการตอบแบบสอบถามตามคำจำกัดความของตัวแปรศ.....	83
2. รายการข้อมูลบุคลากรที่จำเป็นต่อการบริหารและแหล่งข้อมูล.....	90
3. แหล่งและรายการเอกสาร.....	92
4. จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ระยะเวลาในการในการดำรงตำแหน่งบริหาร และการเคยได้รับการอบรมเพิ่มเติมในหลักสูตรบริหาร	119
5. รายการข้อมูลที่สภาพปัจจุบันมีการจัดเก็บ และข้อมูลบุคลากรพยาบาลที่จำเป็นต้องใช้ในการบริหาร.....	121
6. จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ระยะเวลาในการในการดำรงตำแหน่งบริหาร และการเคยได้รับการอบรมเพิ่มเติมในหลักสูตรบริหาร	131
7. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อข้อมูลและสารสนเทศ ด้านความรวดเร็วของระบบเดิม จำแนกเป็นรายด้านตามกระบวนการบริหารงานบุคลากร.....	133
8. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อข้อมูลและสารสนเทศ ด้านความถูกต้องของระบบเดิม จำแนกเป็นรายด้านตามกระบวนการบริหารงานบุคลากร.....	134
9. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อข้อมูลและสารสนเทศ ด้านความมีคุณค่าระบบเดิม จำแนกเป็นรายด้านตามกระบวนการบริหารงานบุคลากร.....	135
10. ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อข้อมูลและสารสนเทศ ด้านความสมบูรณ์ของระบบเดิม จำแนกเป็นรายด้านตามกระบวนการบริหารงานบุคลากร.....	136

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11. คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อข้อมูลและสารสนเทศ ด้านความรวดเร็วจากระบบที่สร้างขึ้นใหม่ จำแนกเป็นรายด้านตามกระบวนการบริหารงานบุคลากร.....	137
12. คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อข้อมูลและสารสนเทศ ด้านความถูกต้องจากระบบที่สร้างขึ้นใหม่ จำแนกเป็นรายด้านตามกระบวนการบริหารงานบุคลากร.....	138
13. คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อข้อมูลและสารสนเทศ ด้านความมีคุณค่าจากระบบที่สร้างขึ้นใหม่ จำแนกเป็นรายด้านตามกระบวนการบริหารงานบุคลากร.....	139
14. คำเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อข้อมูลและสารสนเทศ ด้านความสมบูรณ์จากระบบที่สร้างขึ้นใหม่ จำแนกเป็นรายด้านตามกระบวนการบริหารงานบุคลากร.....	140
15. การศึกษา และ เปรียบเทียบคุณภาพของข้อมูลและสารสนเทศบุคลากร พยาบาลระหว่างระบบเดิมและระบบใหม่จำแนกเป็นรายด้านตามคุณสมบัติ ของสารสนเทศ.....	141
16. ความสัมพันธ์ของขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และกระบวนการออกแบบ และพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร.....	167

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. ระดับสารสนเทศกับการบริหาร.....	27
2. แนวความคิดเกี่ยวกับระบบ.....	34
3. องค์ประกอบของระบบสารสนเทศ.....	36
4. แผนภาพวิธีการดำเนินการวิจัย.....	79
5. โครงสร้างองค์กรของโรงพยาบาลประจวบคีรีขันธ์ และทิศทางการไหล เข้าและออกของข้อมูลและสารสนเทศ.....	89
6. แผนภาพการไหลกลับของรายงาน เพื่อประโยชน์ในการบริหารบุคลากร เรื่อง การวางแผนกำลังคน และ การจัดบุคลากร.....	99
7. แผนภาพการไหลกลับของรายงาน เพื่อประโยชน์ในการบริหารบุคลากร เรื่อง การส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคลากร.....	100
8. แผนภาพการไหลกลับของรายงานการกระทำคามผิดทางระเบียบวินัย.....	100
9. แผนภาพการไหลกลับของรายงานการพิจารณาความดีความชอบและการ ให้รางวัล.....	101
10. แผนภาพการไหลกลับของรายงาน เพื่อประโยชน์ในการบริหารบุคลากร เรื่อง การพัฒนาบุคลากร และ การมอบหมายงาน.....	101
11. แผนภาพการไหลของข้อมูลนำเข้าระบบสารสนเทศบุคลากรพยาบาลเพื่อ การบริหาร.....	102